

Андрій БАРДЕЦЬКИЙ,
Дмитро ВЕРТЕЛЕЦЬКИЙ

Результати археологічних розвідок на території Острозького району в 2011 році

Вступні зауваження

Розвідкові дослідження на території Острозького району Рівненської області проводились експедицією ДП «Волинські старожитності» ДП НДЦ ОАСУ ІА НАН України під керівництвом молодшого наукового співробітника Бардецького А. Б. Метою розвідок було виявлення нових пам'яток і збір додаткових даних про вже відомі спостереження за станом пам'яток, на яких було засвідчено факти руйнування культурного шару. В ході розвідок було обстежено 18 пам'яток. З них 13 були відомі раніше, а 6 – нововиявлені (пункти 1, 2, 3, 4, 16 і 17 в описі обстежених місцезнаходжень).

Опис обстежених місцезнаходжень

1. Вельбівне, пункт 2. Знаходиться між селом Вельбівне і містом Острог на відстані 2,33 км (азимут 269,6 градусів) від церкви в селі Вельбівне та за 2,74 км (азимут 131,12 градусів) від церкви в селі Розваж (рис. 1,1). Координати центру пам'ятки $50^{\circ}18'03''$ С, $26^{\circ}32'26''$ В. Займає маленьку піщану дюну округлої в плані форми в заплаві правого берега р. Горинь, поряд з північного боку від великої дюни іменованої ур. Монастирщина. (Вельбівне, пункт 1). Поверхня дюни задернована. Інформація про пам'ятку в історіографії відсутня. В центральній частині дюни було закладено шурф розмірами 1×1 м орієнтований за сторонами світу. Координати шурфу $50^{\circ}18'03.31''$ С, $26^{\circ}32'26.40''$ В. Стратиграфія: 0-0,3 м сірий слабогумусований супісок, нижче – материковий світложовтий супісок. Матеріали зібрано в шурфі. Серед них крупна крем'яна платина (рис. 2/Г,13), фрагменти ліпних мисок могилянської групи (рис. 2/Г, 11,12).

2. Вельбівне, пункт 3. Знаходиться на відстані 2,37 км (азимут 272,6 градусів) від церкви в селі Вельбівне та за 2,62 км (азимут 129,8 градусів) від церкви в селі Розваж (1,2). Координати центру пам'ятки $50^{\circ}20'48.64''$ С, $26^{\circ}32'24.40''$ В. Займає маленьку піщану дюну витягнуту по лінії північ-південь в заплаві правого берега р. Горинь, поряд з північного боку від дюни, на якій знаходиться місцезнаходження Вельбівне, пункт 2. Інформація про пам'ятку в історіографії відсутня. На момент обстеження дюна була задернована. Матеріали зібрано в кротовинах. Серед них фрагменти ліпних посудин могилянської групи.

3. Вельбівне, пункт 4. Знаходиться між селом Вельбівне і містом Острог на відстані 2,26 км (азимут 279 градусів) від церкви в селі Вельбівне та за 2,58 км (азимут 123,2 градусів) від церкви в селі Розваж (рис. 1,3). Координати центру пам'ятки 50°20'56.81» С, 26°32'31.43 « В. Займає маленьку піщану дюну округлої в плані форми в заплаві правого берега р. Горинь, поряд з північного-сходу від дюни, на якій знаходиться місцезнаходження Вельбівне, пункт 3. Інформація про пам'ятку в історіографії відсутня. На момент обстеження дюна була задернована. Матеріали зібрано в кротовинах. Серед них фрагменти ліпних посудин могилянської групи.

4. Вельбівне, пункт 5. Знаходиться між селом Вельбівне і містом Острог на відстані 2,26 км (азимут 286 градусів) від церкви в селі Вельбівне та за 2,5 км (азимут 117 градусів) від церкви в селі Розваж (рис. 1,4). Координати центру пам'ятки 50°21'05.09» С, 26°32'35.37 « В. Займає велику піщану дюну округлої в плані форми в заплаві правого берега р. Горинь, поряд з північного-сходу від дюни, на якій знаходиться місцезнаходження Вельбівне, пункт 4. Інформація про пам'ятку в історіографії відсутня. На момент обстеження дюна була задернована. В південно-західній частині дюни було закладено шурф розмірами 1×1 м орієнтований за сторонами світу. Координати шурфу 50°21'04.61» С, 26°32'34.35» В. Стратиграфія: 0-0,3 м сірий слабогумусований супісок, нижче – материковий світло-жовтий супісок. Матеріали зібрано в шурфі та в кротовинах. Серед них фрагменти ліпних посудин могилянської групи та латенського часу.

5. Вельбівне, пункт 25. Знаходиться між селами Вельбівне і Монастирок на відстані 1,2 км (азимут 80 градусів) від церкви в селі Розваж (рис. 1,15). Координати центру пам'ятки 50°21'48.17» С, 26°31'41.90 « В. Займає велику піщану дюну округлої в плані форми в заплаві правого берега р. Горинь, поряд з північного боку від ур. Горохвисько. Дюну обтікає сучасне русло Горині. Інформація про пам'ятку в історіографії відсутня. На момент обстеження дюна була задернована. В північній її частині було закладено шурф розмірами 1×1 м орієнтований за сторонами світу. Координати шурфу 50°21'52.98» С, 26°31'40.06» В. Стратиграфія: 0-0,5 м сірий слабогумусований супісок, нижче – материковий світло-жовтий супісок. Матеріали зібрано в шурфі та в кротовинах. Серед них: фрагмент стінки посудини волинської неолітичної культури орнаментованої трикутним штампом (рис 2/В,4); фрагмент посудини пізньотрипільської культури (рис. 2/В,5); крем'яні пластини доби енеоліту(рис. 2/В,7,8); комбіноване знаряддя на пластині (скребок, серединний різець і вкладиш серпа з кутовою заполіровкою (рис 2/В,9); фрагмент вінця посудини

городоцько-здобицької культури орнаментованої короткими відбитками шнура на краю вінця (рис. 2/Г,1); фрагменти ліпних посудин могилянської групи, в тому числі горщиків орнаментованих карбованим валиком (рис. 2/В,1,3) і наскрізними проколами під краєм вінця (рис. 2/В,2); фрагменти горщика, мисок і дисків-покришок латенського часу (можливо поморської культури?) (рис. 2/Г,2-6); фрагменти ліпних горщиків культури Луки-Райковецької (рис. 2/Г,7-9).

6. Вельбівне, ур. Горохвисько. Знаходиться між селами Вельбівне і Монастирок на відстані 1,26 км (азимут 103 градуси) від церкви в селі Розваж (рис. 1,9). Координати центру пам'ятки 50°21'33.77» С, 26°31'44.80 « В. Займає велику піщану дюну округлої в плані форми в заплаві правого берега р. Горинь, поряд з південного боку від дюни, на якій знаходиться місцезнаходження Вельбівне, пункт 25. Інформація про пам'ятку в історіографії відсутня. На момент обстеження дюна була задернована а в центральній частині розрізана двома паралельними силосними траншеями, орієнтованими по лінії північ-південь. В західній її частині було закладено шурф розмірами 1×1 м орієнтований за сторонами світу. Координати шурфу 50°21'34.28» С, 26°31'41.90»В. Стратиграфія: 0-0,4 м сірий слабогумусований супісок, нижче – материковий світложовтий супісок. Матеріали зібрано в шурфі, в кротовинах, та на знищеній силосними траншеями розвіяній поверхні. Серед них: фрагменти посудин пізньотрипільської культури (рис. 2/Б,1,2,4); Фрагмент антропоморфної фігурки пізньотрипільської культури (Рис. 2/Б,3); крем'яні пластини доби енеоліту (рис. 2/Б,5,6) та мезоліту-неоліту (?) (рис. 2/Б,7); фрагменти ліпних посудин могилянської групи, в тому числі горщика орнаментованого перлинами під краєм вінця (рис. 2/Б,9) і миски з широким бортом орнаментованим прокресленими лініями (рис. 2/Б,8).

7. Дерев'янче, пункт 2. Знаходиться на західній околиці села Мале Дерев'янче за 1,89 км (азимут 209,85 градусів) від церкви в селі Білашів (рис. 1,5). Координати центру пам'ятки 50°19'34» С, 26°23'02» В. Займає мис правого берега річки Вільшки за 0,2 км вниз по течії від її витoku. Територія мису зайнята приватними городами та покинутою цегляною будівлею. Пам'ятка відкрита О. Романчуком. Матеріали зібрано з розораної поверхні. Серед них: фрагменти посуду поморської культури, в тому числі сферичної мисочки (рис. 2/А,5), миски з обмеженими вінцями типу ясторфських (рис. 2/А,2); вазочки (або черпака (?) (рис. 2/А,2); горщика (рис. 2/А,3) та посудини орнаментованої пальцевими вдавленнями на основі шийки (рис. 2/А,4).

8. Кургани, пункт 2 (ур. Панський сад). Знаходиться на північній околиці с. Кургани за 3,32 км (азимут 77,7 градусів) від церкви в селі Хорів,

та за 4,77 км (азимут 20,15 градусів) від церкви в с. Розваж (рис. 1,6). Координати центру пам'ятки 50°24'07» С, 26°32'06» В. Займає острівне підвищення в заплаві правого берега р. Горинь відділене від берегової тераси невеликою водоймою. Територія останця зайнята приватними городами (рис. 5,Б). Пам'ятка відкрита авторами в 2004 р., обстежувалась О. Л. Позіховським і В. О. Самолюком. Матеріали зібрано з розораної поверхні. Серед них: скребки та ножі на крем'яних пластинчастих відщепках та пластинах доби енеоліту-бронзи (рис. 3/А,1-3,5); фрагмент шліфованого леза крем'яної біфаціальної сокири епохи бронзи (рис. 3/А,4); фрагменти горщиків стжижовської та городоцько-здовбицької культур (рис. 3/А,6,7); фрагменти горщиків тшинецько-комарівської культури (рис. 3/А,8,9; рис. 3/Б,9-11); фрагменти горщиків могилянської групи орнаментованих карбованим валиком і наскрізними проколами під краєм вінця (рис. 3/Б,1-4), фрагменти горщиків милоградської культури орнаментовані ямками на шийці (рис. 3/Б,5,6,7), один – додатково косими насічками по краю вінця, а один не орнаментований (рис. 3/Б,8); фрагменти горщиків, мисок і дисків-покришок поморської культури (рис. 3/В); фрагменти ліпних горщиків і сковорідки культури Луки-Райковецької (рис. 3/Г); фрагменти гончарних горщиків курганного типу Х ст. орнаментованих хвилястими і горизонтальними прокресленими лініями (рис. 4/А).

9. Лючин, ур. Роз'їзди. Знаходиться на південному краю села Лючин за 1,42 км на схід від сільської церкви (рис. 1,7). Координати центру пам'ятки 50°18'22.52» С, 26°23'10.78» В. Займає терасу лівого берега річки Збитинки (Свитеньки) між вулицею села і заплавою. Територія тераси зайнята приватними городами. Пам'ятка відкрита Позіховським у 1980-х р.р. Матеріали зібрано з розораної поверхні. Серед них: крем'яні пластина (рис 4/Б,1), фрагмент ножа на пластині (рис. 4/Б,3), та вкладиш серпа на пластині з заполірованою поверхнею (рис. 4/Б,2); фрагменти посуду вельбарської культури, в тому числі ліпних горщиків, кунфів і миски (рис. 4/Б,4,5,6,8), гончарної миски з лощеною сірою поверхнею (рис. 4/Б,7); фрагменти кераміки могилянської групи, в тому числі стінки горщика орнаментованого трикутним валиком (рис. 4/Б,10), та вінця горщика, орнаментованого карбованим пальцевими вдавненнями валиком та рядом наскрізних проколів під ним (рис. 4/Б,9).

10. Монастирок. Городище. Знаходиться в північно-східній частині с. Монастирок за 1,2 км (азимут 77,7 градусів) від церкви в селі Розваж, та за 4,77 км (азимут 136,08 градусів) від церкви в селі Хорів (рис. 1,8). Координати центру пам'ятки 50°21'14» С, 26°31'24» В. Займає високий лівий корінний берег р. Горинь. Городище складалося з високого валу,

двох площадок, та залишків додаткових укріплень (веж?) за межами валу з боку заплави річки. В середині городища знаходиться приватна садиба. Територія городища розорюється. Вал, який оточує меншу площадку частково знищений сучасною забудовою. Інформація про пам'ятку в історіографії відсутня. Городище обстежене авторами у 2010 р, і на підставі зібраних матеріалів датоване Х-ХІ ст. Зафіксовано несанкціоноване руйнування в північній частині городища. Уся ділянка між валом і крутим берегом знівельована грейдером. Знято гумусний шар і частково материк. Частково знищений вал меншої площадки, через який споруджено заїзд на територію приватної садиби. В центральній частині городища було закладено шурф розмірами 1×1 м орієнтований за сторонами світу. Координати шурфу 50°21'14» С, 26°31'24» В. Стратиграфія: 0-0,2 м – орний шар, 0,2-0,5 – сірий гумусований суглинок з вкрапленнями вугілля та перепаленої глини, 0,5-0,7 – сіро-коричневий слабогумусований суглинок з вкрапленнями вугликів; нижче – материковий світло-жовтий суглинок. Матеріали зібрано в шурфі. Серед них фрагменти кераміки ХІХ ст., в тому числі миска покрита зсередини зеленою поливою (рис. 7,3), горщик розписаний коричневою фарбою і сильно закопчений ззовні (морений?), миска з розписом під прозорою поливою (рис. 7,2); фрагменти геральдичної кахлі із зображенням двоголового орла (рис. 7,8); залізний кований цвях (рис. 7,4); залізне свердло (рис. 7,5); залізна підковка до чобота (рис. 7,6);, залізна набійка до чобота (рис. 7,7).

11. Монастирок, пункт 1. Знаходиться в східній частині с. Монастирок за 1,41 км (азимут 131,55 градусів) від церкви в селі Розваж (рис. 1,10). Координати центру пам'ятки 50°21'12» С, 26°31'36» В. Займає похилу першу надзаплавну терасу лівого берега р. Горинь. Територія тераси зайнята приватними городами. Інформація про пам'ятку в історіографії відсутня. Обстежувалась авторами у 2010 р. Тоді було отримано матеріали тшинецько-комарівської культури, могилянської групи, Х ст., ХІ ст., ХІІ – п. п. ХІІІ ст., ХVІІ ст. і ХІХ ст. Цього сезону на розораній поверхні зібрано фрагменти кераміки могилянської групи в тому числі фрагмент вінця горщика орнаментованого трикутним валиком і наскрізними проколами під ним (рис. 5/Б,4), та фрагмент стінки рустованого горщика, орнаментованого карбованим пальцевими вдавленнями валиком (рис. 5/Б,5).

12. Монастирок, пункт 2. Знаходиться на північній околиці с. Монастирок за 0,76 км (азимут 152,62 градусів) від церкви в селі Розваж (поселення Х ст.) та за 0,84 км (азимут 140,32 градусів) від церкви в селі Розваж могильник могилянської групи (рис. 1,16). Координати першого - 50°21'21» С, 26°31'22», другого – 50°21'21» С, 26°31'09» Займає високий мис лівого берега р. Горинь та правого берега безіменного струмка. Зі сходу

мис обмежений заплавою Горині, з півночі – струмком, а із заходу – балкою. Територія мису зайнята приватними городами. На пам'ятці проводилось шурфування О. Л. Позіховським і В. О. Самолюком і автором у 2008 р. В шурфі виявлено скупчення кальцинованих кісток і окреме скупчення посудин могилянської групи. Цього сезону на території могильника на розораній поверхні зібрано: фрагмент вінця горщика стжижовської культури (рис. 4/В,8) фрагменти кераміки могилянської групи, в тому числі вінець мисок з потовщеними вінцями, часто з виступами всередину і назовні (рис. 4/В,1-6) та горщика, орнаментованого карбованим валиком під краєм вінця (рис. 4/В,7). На території поселення Х ст. зафіксовано несанкціоноване будівництво.

13. Монастирок, пункт 3. Знаходиться на південній околиці с. Монастирок між останнім та Острозькою центральною районною лікарнею за 1,72 км (азимут 137,95 градусів) від церкви в селі Розваж (рис. 1,17). Координати центру пам'ятки 50°21'01» С, 26°32'41» В. Займає високий лівий корінний берег р. Горинь. Територія пам'ятки зайнята приватними городами. Інформація про неї в історіографії відсутня. Обстежувалась авторами у 2010 р. Тоді було отримано матеріали, доби мезоліту-неоліту, пізньотрипільської культури, тшинецько-комарівської культури, могилянської групи і Х ст. Цього сезону матеріали зібрано на розораній поверхні. Серед них: крем'яні пластини та відщеп з ретушшю доби міді-бронзи (рис. 5/А,7-9); фрагмент вінця посудини епішнурової культури, орнаментованої аморфними штампованими ямками по краю вінця (рис. 5/А,3), фрагмент стінки посудини культури багатоваликової кераміки (рис. 5/А,11); фрагменти кераміки пізнього етапу тшинецько-комарівської культури (білогрудівська культура?) (рис. 5/А,1,2,4,5); фрагмент прясла виточеного з стінки посудини, ймовірно ранньозалізного віку(?) (рис. 5/А,6); фрагменти кераміки могилянської групи, в тому числі вінець горщиків, один з яких орнаментований рядом наскрізних проколів під краєм вінця (рис. 5/Б,1,3), та стінки горщика, орнаментованого карбованим пальцевими вдавленнями трикутним валиком (рис. 5/Б,2).

14. Новомалин, ур. Іванова Гора. Знаходиться на східній околиці села Новомалин за 1 км (азимут 74 градуси) від сільської церкви (рис. 1,11). Координати центру пам'ятки 50°18'03.31» С, 26°23'10.78» В. Займає високий мис лівого берега річки Збитинки (Свитеньки). Територія мису зайнята приватними городами. Пам'ятка відкрита Романчуком О. у 1980-х р.р. Зафіксована ним як ур. Бочки. Цього сезону матеріали зібрано з розораної поверхні. Серед них: крем'яна пластина (рис. 27,2), скел з нуклеуса (рис. 27,1); кам'яний відбійник (рис. 27,3); фрагменти посуду пізньотрипільської культури; фрагмент вінця горщика милоградської культури, орнаментований рядом ямок на шийці (рис. 4/Г,4).

15. Острог, ур. Старий пляж, пункт 1. Знаходиться в південно-західній околиці міста Острог на відстані 0,7 км (азимут 248 градусів) від церкви в Новому Місті та за 0,9 км (азимут 205 градусів) від Богоявленського собору на Замковій горі (рис. 1,18). Координати центру пам'ятки 50°19'10.40» С, 26°30'57.14» В. Займає піщаний останець в заплаві лівого берега р. Вілії. Територія останця задернована і частково зруйнована підмиванням руслом річки. Відкрите М. Афончиковим у 1960-70-х р. р. Матеріали зібрано на розораній поверхні і в обриві берега. Серед них фрагменти кераміки пізньотрипільської культури (рис. 5/Б,7) та фрагмент стінки посудини тшинецько-комарівської культури (?) (рис. 5/Б,6) .

16. Острог, ур. Старий пляж, пункт 3. Знаходиться в південно-західній околиці міста Острог на відстані 0,3 км (азимут 290 градусів) від церкви в Новому Місті та за 0,45 км (азимут 186 градусів) від Богоявленського собору на Замковій горі (рис. 1,13). Координати центру пам'ятки 50°19'20.87» С, 26°31'14.05» В. Займає піщаний останець в заплаві лівого берега р. Вілії на північний схід від місцезнаходження Старий пляж, пункт 1. Територія останця зайнята приватними городами. Інформація про пам'ятку в історіографії відсутня. В північній частині останця було закладено шурф розмірами 1×1 м орієнтований за сторонами світу. Координати шурфу 50°19'21.14» С, 26°31'14.39» В. Стратиграфія: 0-0,2 м сірий слабогумусований супісок, нижче – материковий червонястий (насичений болотним залізом) супісок. Матеріали зібрано на розораній поверхні і в шурфі. Серед них фрагменти кераміки пізньотрипільської культури; фрагменти кераміки могилянської групи, в тому числі горщиків (рис. 6,1-17), мисок (рис. 6,19-22,24), вазочки (або черпака (?) орнаментованої прокресленими лініями (рис. 6,18), та ручки черпака (рис. 6,23); фрагменти вінець горщиків милоградської культури (рис. 6,26,27), крем'яне свердло –проколка на відщепі (рис. 6,25) та фрагмент зернотерки з дрібнозернистого сірого пісковика (рис. 5/В).

17. Острог, ур. Старий пляж, пункт 4. Знаходиться в південно-західній околиці міста Острог на відстані 0,99 км (азимут 220 градусів) від церкви в Новому Місті та за 0,9 км (азимут 257 градусів) від Богоявленського собору на Замковій горі (рис. 1,12). Координати центру пам'ятки 50°19'11.07» С, 26°30'44.32» В. Займає маленький піщаний останець в заплаві лівого берега р. Вілії на північ від місцезнаходження Старий пляж, пункт 2. Територія останця задернована і частково зруйнована підмиванням руслом річки. Інформація про пам'ятку в історіографії відсутня. В центральній частині останця було закладено шурф розмірами 1×1 м орієнтований за сторонами світу. Координати шурфу 50°19'11.07» С, 26°30'44.32» В. Стратиграфія: 0-0,25 м сірий слабогумусований супісок, нижче – материковий світло-жовтий з червонястими вкрапленнями

(насичений болотним залізом) супісок. Матеріали зібрано в шурфі та в кротовинах. Серед них фрагменти кераміки могилянської групи.

18. Райдужне, ур. Корчунок, пункт 2. Знаходиться на південній околиці с. Райдужне за 1,48 км (азимут 192,7 градусів) від церкви в с. Грозів та за 1,67 км (азимут 100,04 градусів) від церкви в с. Білашів (рис. 1,14). Координати центру пам'ятки 50°20'18» С, 26°25'13» В. Займає мис лівого берега безіменного струмка – лівобережної притоки річки Вільшки. Територія мису зайнята приватними городами. З півночі і з півдня мис обмежений великими балками. Пам'ятка виявлена О. Романчуком у 1996 р. Обстежувалась авторами у 2010 р. Цього сезону матеріали зібрано на розораній поверхні. Серед них крем'яний ніж на пластині (рис. 27,5) та фрагменти кераміки пізньотрипільської культури, фрагменти вінець гончарних горщиків курганного типу Х ст. (рис. 4/Г,6-9).

Наукова інтерпретація отриманих матеріалів

Розвідки проведені на території Острозького району – одного з найкраще досліджених районів Рівненської області, підтвердили, що існує ще велика кількість невідомих і не введених до наукового обігу пам'яток археології різних епох. Найбільше з них – ранньозалізного віку. Кераміка з переважної їх більшості типологічно відноситься до типу Нетішин-Хорів [1; 2; 3], інша частина має аналогії в інвентарі Могилянського могильника. В усіх випадках, коли на пам'ятці знаходилась кераміка милоградської культури, збиралась виразна колекція кераміки могилянської групи, що ще раз підтверджує, те, що носії обох культур могли жити поряд на одному поселенні [5] (змішані комплекси були отримані з об'єктів ранньозалізного віку з розкопок 2005-2006 рр. на багат шаровому поселенні Розваж, ур. Кошара.

Пам'ятки пізньотрипільської культури зараховуємо до групи Бринзени-Жванець.

Знайдені окремі фрагменти кераміки стжижовської культури (Монастирок, пункт 2, та Кургани, пункт 2, ур. Панський Сад) є поодинокими знахідками і для басейну р. Горині рідкістю.

Цікавим є факт виявлення кераміки поморської культури на пам'ятках Кургани, ур. Панський сад, Вельбівне, пункт 25, та Дерев'янче, пункт 2, ур. Безодня. Вони складають групу з самих периферійних східних пам'яток цієї культури на Волині.

Щодо проблеми збереженості археологічних пам'яток, то стверджено руйнування несанкціонованим будівництвом на городищі в Монастирку, та на поселенні Х ст. Монастирок, пункт. 2. Пам'ятки в Новомалині, Лючині, Курганах, Райдужному, а також Острог, ур. Старий пляж,

пункт 3 частково нищаться глибокою оранкою. Особливу шкоду вона завдає цінній пам'ятці – могильнику могилянської групи Монастирок, пункт 2, про що свідчить велика кількість фрагментованого посуду на його поверхні. Цього року усі зазначені у звіті пам'ятки в тому числі і могильник включені до реєстру пам'яток, що охороняються і внесені до бази даних управління культури Рівненської обласної державної адміністрації. Матеріали з розвідок зберігаються в фондах Рівненського краєзнавчого музею (НДФ № 26098/1-175).

Література

1. Пелешин М. А., Позіховський О. Л. Охоронні розкопки поселення VIII-VII ст. до н. е. поблизу с. Хорів на Горині // Археологія. – К.: Наукова думка, 1986. – № 53. – С. 87-91.
2. Самолюк В. Зольник могилянської групи поблизу м. Нетішин // На пошану С. С. Березанської: Збірник наукових праць. – К.: Шлях, 2005. – С. 302-319.
3. Самолюк В. О. Пам'ятки типу “Могилян”: проблеми культурно-хронологічної атрибуції // Вісник Нетішинського краєзнавчого музею. – Нетішин, 2003-2004. – Вип. 2-3. – С. 135-147.
4. Свешніков І. К. Нікольченко Ю. М. Довідник з археології України. Ровенська область. – К.: Наукова думка, 1982.
5. Свешніков І. К. Пам'ятки милоградської культури в басейні р. Горинь // Археологія. – К.: Наукова думка, 1971. – № 2. – С. 68-81.

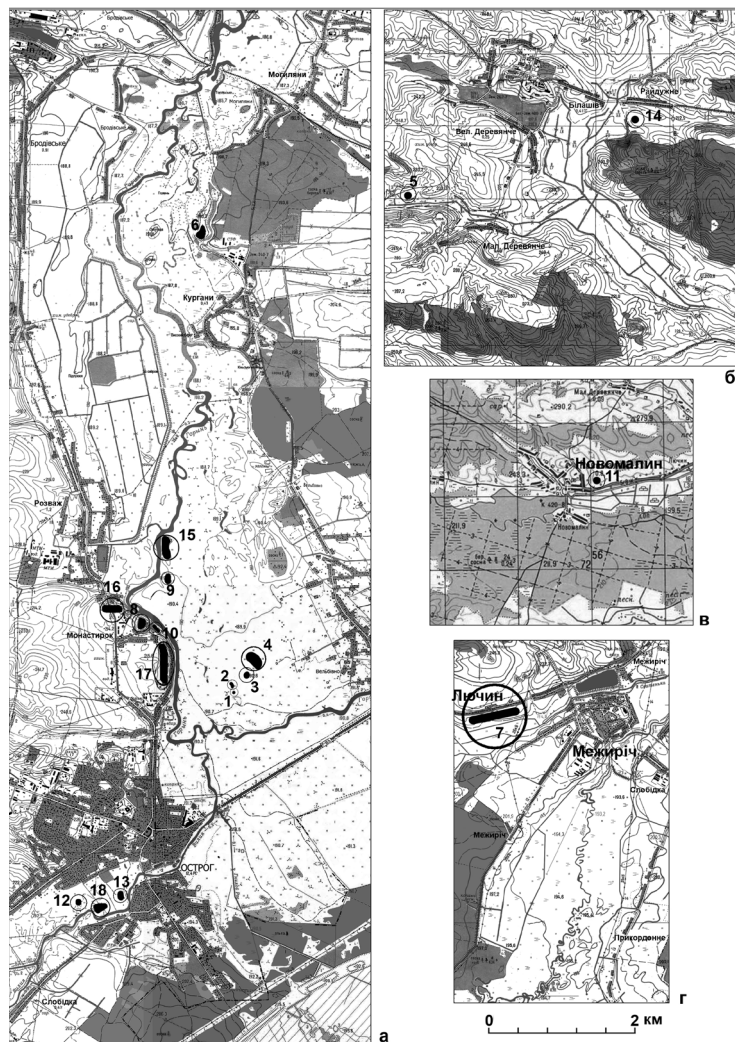

Рис. 1. Топографічні карти території Острозького району з позначенням досліджуваних місцезнаходжень. 1 – Вельбівне, пункт 2; 2 – Вельбівне, пункт 3; 3 – Вельбівне, пункт 4; 4 – Вельбівне, пункт 5; 5 – Дерев'янче, пункт 2; 6 – Кургани, пункт 2, ур. Панський сад; 7 – Лючин, ур. Роз'їзди; 8 – Монастирок, городище; 9 – Вельбівне, ур. Горохвисько; 10 – Монастирок, пункт 1; 11 – Новомалин, ур. Іванова Гора; 12 – Острог, ур. Старий пляж, пункт 4; 13 – Острог, ур. Старий пляж, пункт 3; 14 – Райдульне, ур. Корчунок, пункт 2; 15 – Вельбівне, пункт 25; 16 – Монастирок, пункт 2; 17 – Монастирок, пункт 3; 18 – Острог, ур. Старий пляж, пункт 1

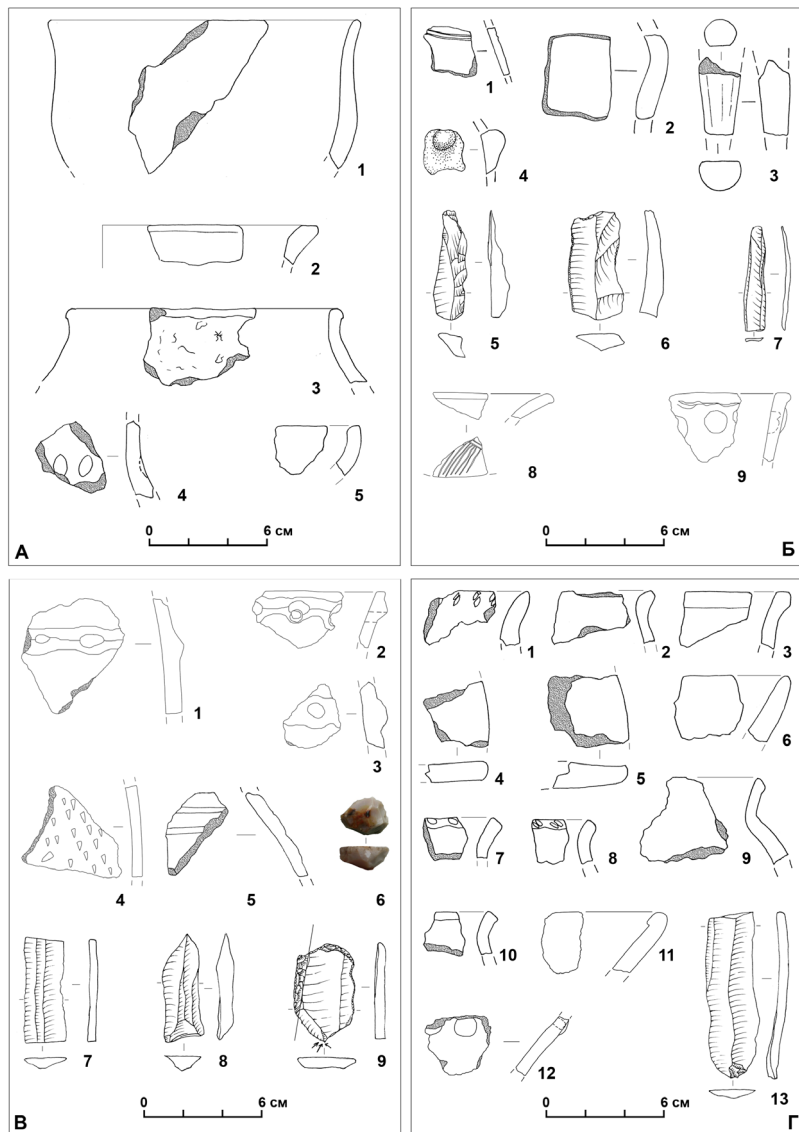

Рис. 2. Вибірка матеріалів з розвідок на території Острозького району. 2011 р. А – Дерев'янче, пункт 2, ур. Безодня; Б – Вельбівне, ур. Горохвисько; В – Вельбівне, пункт 25. 1,2 – шурф 1; 3-9 – підйомний матеріал; Г: 1-10 – Вельбівне, пункт 25. 2,9 – шурф 1; 3-9 – підйомний матеріал; 11-13 – Вельбівне, пункт 2, шурф 1

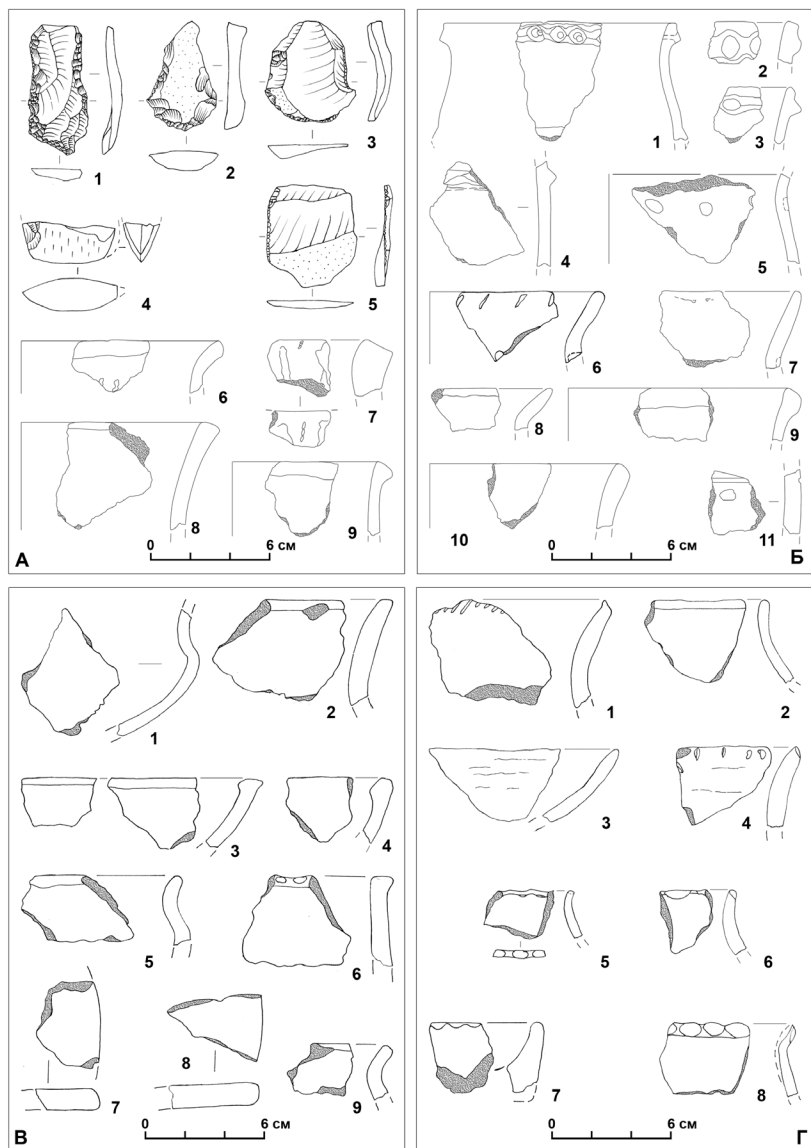

Рис. 3. Вибірка матеріалів з розвідок на території Острозького району. 2011 р. Кургани, пункт 2, ур. Панський Сад

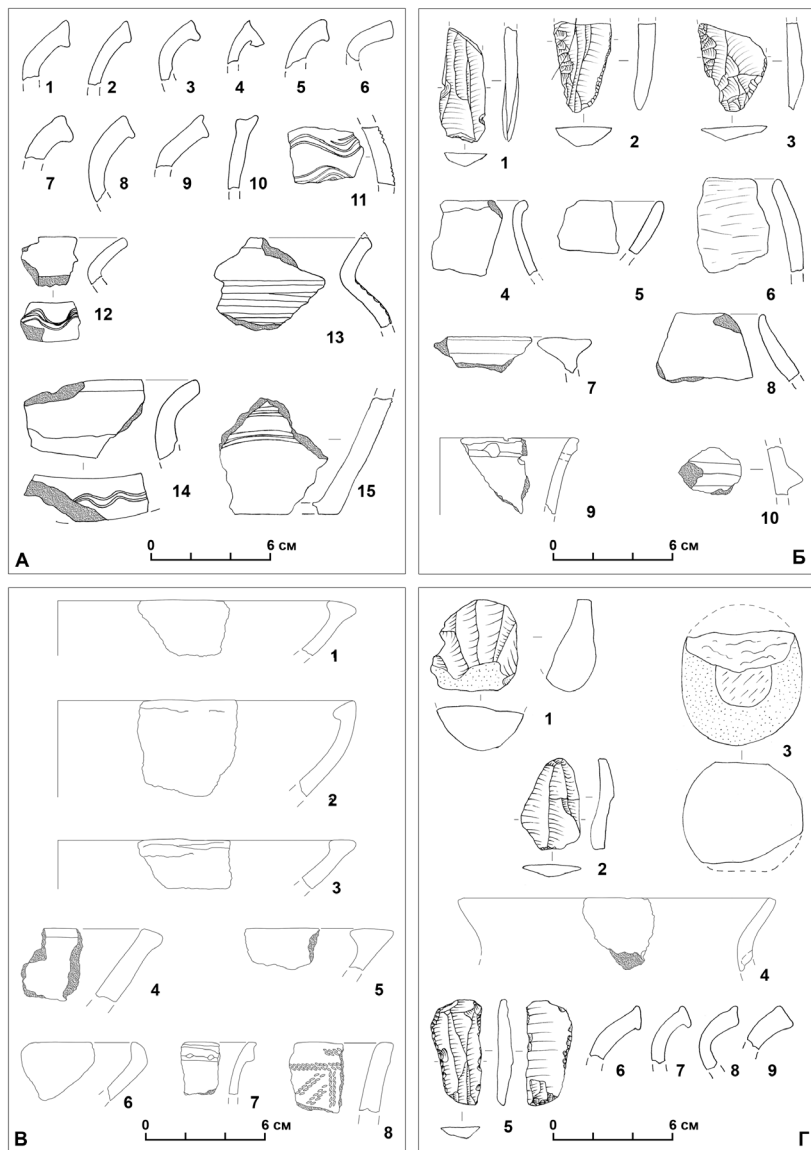

Рис. 4. Вибірка матеріалів з розвідок на території Острозького району. 2011 р. А – Кургани, пункт 2, ур. Панський Сад; Б – Лючин, ур. Роз'їзди; В – Монастирок, пункт 2; Г: 1-4 – Новомалин, ур. Іванова Гора; 5-9 – Райдужне, ур. Корчунок, пункт 2

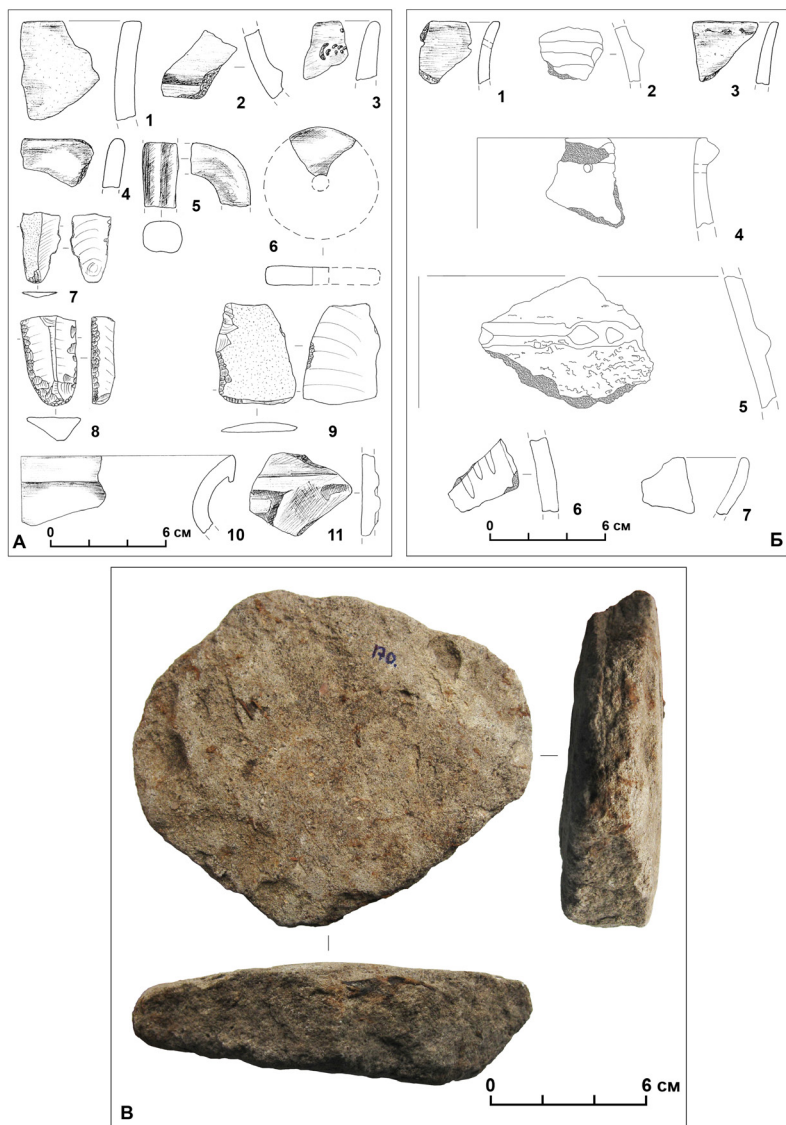

Рис. 5. Вибірка матеріалів з розвідок на території Острозького району. 2011 р. А – Монастирок, пункт 3; Б: 1-3 – Монастирок, пункт 3; 4,5 – Монастирок, пункт 1; 6,7 – Острог, ур. Старий пляж, пункт 1; В – Острог, ур. Старий пляж, пункт 3, шурф 1

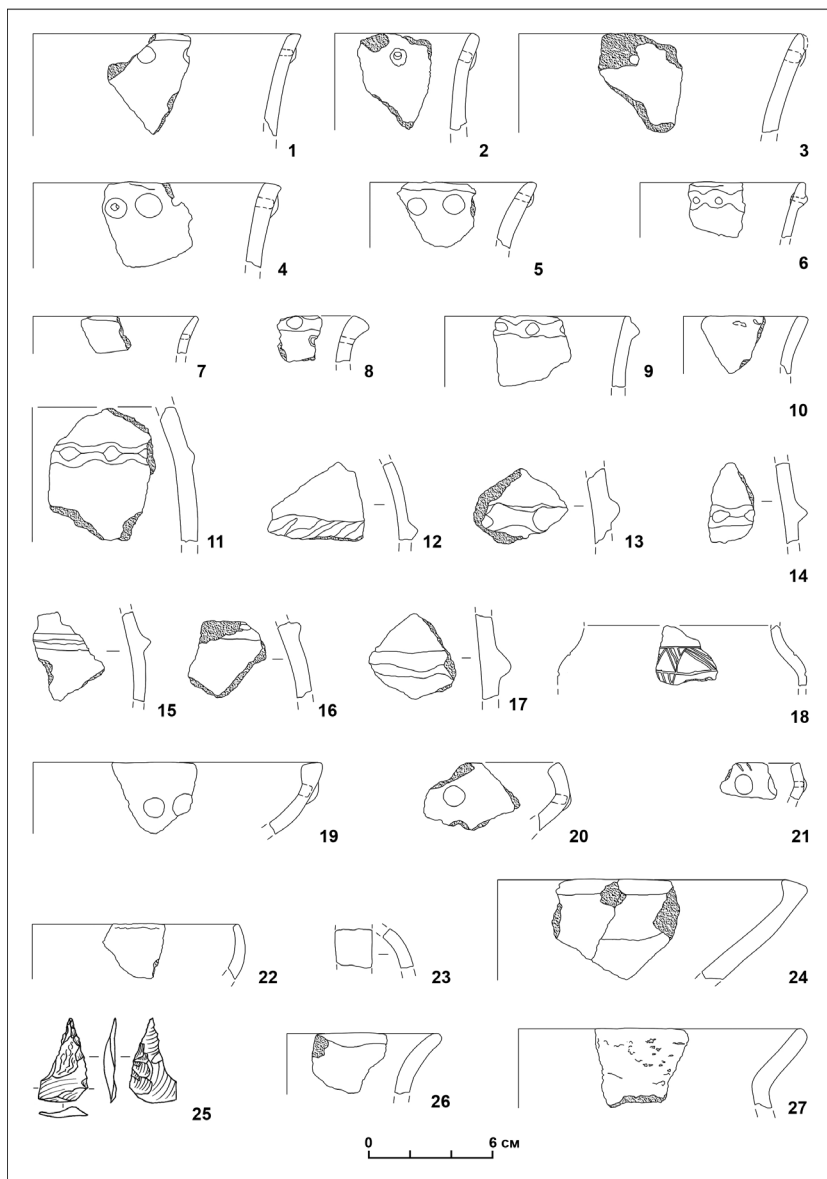

Рис. 6. Вибірка матеріалів з розвідок на території Острозького району. 2011 р. Шурф І. Острог, ур. Старий пляж, пункт 3

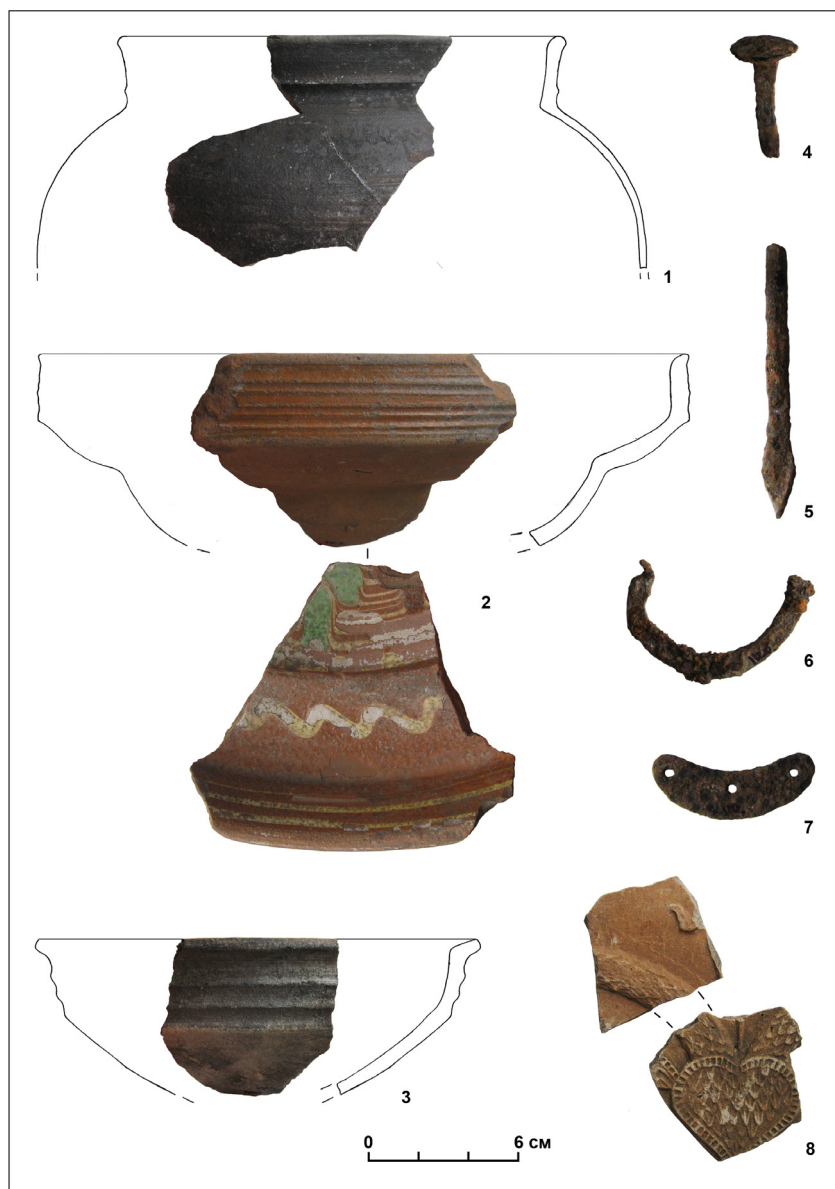

Рис. 7. Вибірка матеріалів з розвідок на території Острозького району.
2011 р. Шурф І. Монастирок, городище